

QUÁ TRÌNH HÀI HÒA CÁC QUY ĐỊNH VỀ CÔNG BỐ THÔNG TIN TRÊN BÁO CÁO TÀI CHÍNH CỦA HỆ THỐNG NGÂN HÀNG VIỆT NAM VỚI IFRS 7

Ngày nhận: 03/7/2015
Ngày nhận lại: 24/9/2015
Ngày duyệt đăng: 10/11/2015
Mã số: 11-15-24

Nguyễn Thị Thu Hiền ()*

Tóm tắt: Thông tin thích hợp trên báo cáo tài chính (BCTC) được xem là thành phần quan trọng trong dự đoán tình hình tài chính và hiệu quả hoạt động của ngân hàng. Nhiều quốc gia yêu cầu các ngân hàng tuân thủ nghiêm ngặt hơn những yêu cầu về thông tin trên BCTC để đảm bảo quyền lợi của cổ đông và sự ổn định của thị trường. Bài viết này tìm hiểu mức độ hài hòa của các quy định về công bố thông tin trên BCTC ngân hàng hiện nay so với Chuẩn mực quốc tế về báo cáo tài chính số 7 (International financial reporting standard- IFRS7) cũng như đánh giá quá trình hài hòa này. Bài viết sử dụng phương pháp phân tích nội dung nhằm đo lường mức độ hài hòa các quy định của Việt Nam so với IFRS 7 tại hai thời điểm trước và sau khi Bộ Tài chính ban hành Thông tư 210/2009/TT-BTC. Ngoài ra, kiểm định chi bình phương cho kết quả về ý nghĩa của sự thay đổi về mức hài hòa, qua đó có những gợi ý về chính sách cần thiết, đáp ứng yêu cầu của quá trình hình thành hội tụ kế toán Việt Nam với quốc tế.

Từ khóa: Hài hòa về quy định, IFRS, công bố thông tin, ngân hàng thương mại.

Giới thiệu

Hoạt động ngân hàng có những đặc trưng riêng được tạo nên bởi các chức năng đặc thù, vị trí quan trọng trong hệ thống tài chính, như lan truyền nhanh, chịu ảnh hưởng nhiều rủi ro. Do vậy, hoạt động ngân hàng luôn được yêu cầu điều hành chặt chẽ, trong đó bao gồm cả quy định về công bố thông tin kế toán. Từ năm 1976, Ủy ban chuẩn mực kế toán quốc tế (IASC - International Accounting Standards Committee), cũng chính là tiền thân của Hội đồng chuẩn mực kế toán quốc tế (IASB - International Accounting Standards Board) đã được Ủy ban Basel đề nghị ban hành chuẩn mực kế toán cho lĩnh vực ngân hàng. Nhưng phải sau đó 14 năm chuẩn mực kế toán đầu tiên dành cho lĩnh vực này mới ra đời. Tiếp theo, để phù hợp với đối tượng kế toán chủ yếu của ngân hàng là công cụ tài chính, IASC đã khởi động dự án xây dựng chuẩn mực về ghi nhận, đo lường, trình bày và công bố công cụ tài chính.

Đây là dự án dài, khó và rất phức tạp được IASC khởi động từ năm 1991 và hoàn tất vào tháng 7/2014. Tại Việt Nam, ngoài chuẩn mực kế toán số 22 - Trình bày bổ sung báo cáo tài chính của các ngân hàng, được ban hành năm 2005, đến nay vẫn có chuẩn mực về công cụ tài chính. Trước thực tế này, Ngân hàng nhà nước (NHNN) đã ban hành một số quy định về công bố thông tin kế toán cho phù hợp với đặc điểm của ngành và thông lệ quốc tế hơn. Bên cạnh đó, năm 2009 Bộ Tài chính ban hành Thông tư 210/2009/TT-BTC (TT 210) hướng dẫn áp dụng chuẩn mực kế toán quốc tế về trình bày BCTC và thuyết minh thông tin đối với công cụ tài chính. Tuy nhiên sau những cố gắng này, các quy định của Việt Nam có thực sự hòa hợp với IFRS không để giúp các ngân hàng công bố thông tin hữu ích cho quá trình ra các quyết định của nhà đầu tư. Nghiên cứu hài hòa kế toán tại Việt Nam cũng đã được quan tâm đáng kể, tuy nhiên còn hạn chế các nghiên cứu về các quy định áp dụng cho ngành ngân hàng.